

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КРУГЛОЕ ПОЛЕ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

КАРАР

«18» декабрь 2025 ел

Круглое Поле авылы

№ 14

«2026-2028 елларга Татарстан Республикасы
Тукай муниципаль районы Круглое Поле авыл
жирлегендә юл хәрәкәте иминлеге турында»
программаны раслау хакында»

2018-2024 елларга Россия Федерациясендә юл хәрәкәте иминлеге стратегиясен
раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2018 елның 8 январендәге 1-р
номерлы күрсәтмәсен гамәлгә ашыру максатында, Круглое Поле авыл жирлеге Башкарма
комитеты

КАРАР БИРЭ:

1. «2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Круглое Поле авыл жирлегендә юл хәрәкәте иминлеге» программасын расларга.
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районының рәсми сайтында «авыл жирлекләре» бүлегендә (tukay.tatarstan.ru) һәм Татарстан Республикасы рәсми хокукий мәгълүмат порталында (pravo.tatarstan.ru) урнаштырырга.
3. Круглое Поле авыл жирлегенең 2025 елның 16 январдәге 1 номерлы карары (барлык үзгәрешләре белән) үз көчен югалткан дип санарга.
4. Әлеге карар үтөлешен контрольдә тотуны үз җаваплылыгымда калдырам.

Башкарма комитеты Җитәкчесе

О.Л. Маркова

Круглое Поле авыл җирлеге
Башкарма комитетының 2025 елның
“18” декабрендәге 14 номерлы
карары белән расланган

**«2026-2028 елларга
Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы
Круглое Поле авыл җирлегендә юл хәрәкәте иминлеге»
ПРОГРАММАСЫ**

ТР, Тукай районы
2025 ел

ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	«2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Круглое Поле авыл җирлегендә юл хәрәкәте иминлеге» программасы
Программаны эшләү өчен нигез	2018-2024 елларга Россия Федерациясендә юл хәрәкәте иминлеге стратегиясен раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2018 елның 8 январендәге 1-р номерлы күрсәтмәсе, «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген тәзмин итү чаралары турында» Татарстан Республикасы Президентының 2014 елның 06 декабрендәге 1115-ПУ номерлы Указы, «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген арттыру, юл-транспорт һәлакәтләрен кыскарту һәм аларның нәтижәләрен киметү чараларын гамәлгә ашыру турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2023 елның 18 февралендәге 159 номерлы карары
Программаның дәүләт заказчысы	Татарстан Республикасы Транспорт һәм юл хужалыгы министрлыгы
Программаны төп эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Круглое Поле авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаның максатлары һәм бурычлары	Программаның максаты – юл-транспорт һәлакәтләренең авырлыгын киметү, гражданның гомерен, сәламәтлеген һәм аларның мөлкәтен саклауны тәзмин итү, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Круглое Поле авыл җирлеге юлларында аларның законлы хокукларын һәм имин хәрәкәт шартларын тәзмин итү. Максатка ирешү шарты булып түбәндәге бурычларны хәл итү тора: - Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Круглое Поле авыл җирлегендә юл хәрәкәте иминлеген тәзмин итү буенча дәүләт системасын камилләштерү; - транспорт чараларын йөртүчеләрне һөнәри әзерләү, яңадан әзерләү сыйфатын күтәрү; - юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркыныч тәртибен кискәтү һәм транспорт чараларын йөртүчеләрнең ышанычлылыгын арттыру; - юл хәрәкәте иминлеген пропагандалауның, контроль-күзәтчелек эшчәнлегендә нәтижәлелеген арттыру; - транспорт чараларының конструктив һәм эксплуатацион куркынычсызлыгына, аларны тормышка ашыру механизмнарына кагылышлы таләпләрне камилләштерү; - юл хәрәкәтен оештыруның нәтижәле схемаларын, методларын һәм чараларын эшләү һәм куллану; - авыл җирлеге юлларында куркыныч участокларны бетерү һәм булдырмау; - балаларны гына түгел, өлкән яшьтәге кешеләрне дә (шул исәптән пенсионерларны) урамда һәм юлларда хәрәкәт итү куркынычсызлыгы кагыйдәләренә өйрәтү системасын камилләштерү; - авария-коткару эшләрендә һәм юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә ашыгыч медицина ярдәме күрсәтүнең нәтижәлелеген арттыру
Программаны тормышка ашыру вакыты	2026-2028 еллар
Тормышка ашыруның көтелгән соңгы нәтижәләр	Программаны тормышка ашыру нәтижәсендә авариянең индикатив күрсәткечләре кимү көтелә: юл-транспорт һәлакәтләренең авырлыгы. Юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозу очраklары ачыклану дәрәжәсен республика буенча уртача күрсәткечтән югарырак күтәрергә, шул ук вакытта ЮХИДИ бүлекчәсе эшчәнлеген тизлекне арттыру, узып китү, юл чатында йөрү кагыйдәләрен үтмәү кебек бозуларны

	ачыклауга юнэлдерергә, бу юл-транспорт һәләкәтләренә кимүенә сизелерлек йогынты ясагач. Авыл җирлегә территориясендә һәм ТР Тукай муниципаль районы юлларында автомобиль транспорты өлкәсендә аварияләлек дәрәжәсенә кимү
Программаның төп чаралары	Муниципаль дәрәжәдә юл хәрәкәте иминлегә белән идарә итү структураларын камилләштерү, Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлегә идарәсә дәүләт системасының хокукий һәм мәғлүмат базасын камилләштерү. Юл хәрәкәте иминлегә проблемалары буенча максатчан мәғлүмәти-пропаганда кампанияләре үткөрү, массакүләм мәғлүмат чараларында юл хәрәкәте иминлегә мәсьәләләрен даими яктырту. Балалар һәм яшүсмерләрнең транспорт культурасын тәрбияләү һәм куркынычсыз тәртипкә өйрәтүнең яңа формаларын һәм ысулларын эшләү һәм гамәлгә кертү, автотранспорт профилендәге спорт картинг-клублары, балалар яшүсмерләр автомәктәбе челтәрен булдыру. Машина йөртүчеләрне әзерләү системасын камилләштерү, автотранспорт чараларын йөртүчеләрнең һөнәри осталыгын күтәрү һәм әзерләү буенча алдынгы технологияләр үзәген булдыру. Контроль-күзәтчелек органнарының үзара хезмәттәшлеге системасын камилләштерү, тиз йөрешле хәрәкәт режимын контрольдә тоту өчен техник чаралар һәм җиһазлар кертү, техник карау чараларын гамәлгә кертү
Программаның ярдәмче программалары һәм төп чаралары үтәлешен оештыру өчен җаваплылар	Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Круглое Поле авыл җирлегә Башкарма комитеты
Финанслау күләме һәм чыганаclarы	Программаны финанслауның гомуми күләме 600,0 мең сум төшкел итә

1. КЕРЕШ

Өлеге программа «2018-2024 елларга Россия Федерациясендә юл хәрәкәте иминлегә стратегиясен раслау турында» Россия Федерациясә Хөкүмәтенең 2018 елның 8 январендәге 1-р номерлы күрсәтмәсә, «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү чаралары турында» Татарстан Республикасы Президентының 2014 елның 06 декабрендәге 1115-ПУ номерлы Указы, «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген арттыру, юл-транспорт һәләкәтләрен кыскарту һәм аларның нәтиҗәләрен киметү чараларын гамәлгә ашыру турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2023 елның 18 февралендәге 159 номерлы карары нигезендә эшләнә.

Өлеге Программа юл-транспорт һәләкәтләренә авырлыгын киметү, гражданның гомерен, сәламәтлеген һәм аларның мөлкәтен саклауны тәмин итү, ТР Тукай муниципаль районы Круглое Поле авыл җирлегә юлларында аларның законлы хокуклары гарантияләрен арттыру максатларында эшләнә.

Өлеге Программа түбәндәге бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән:

- Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Круглое Поле авыл җирлегендә юл хәрәкәте иминлегә дәүләт идарәсенең нәтиҗәлелеген арттыру;
- юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркыныч тәртибен кискәтү һәм транспорт чараларын йөртүчеләрнең ышанычлылыгын арттыру;
- юл хәрәкәтен оештыруның нәтиҗәле схемаларын, методларын һәм чараларын эшләү һәм куллану;
- җирле юлларда куркыныч участокларны бетерү һәм булдырмау;

- авария-коткару эшлэренең һәм юл-транспорт һәләкәтләрендә зыян күрүчеләргә ашыгыч медицина ярдәме күрсәтүнең нәтижәләлеге арттыру.

1. Юл-транспорт һәләкәтләренең төп сәбәпләре булып тора:

- юл хәрәкәтендә катнашучыларның юл хәрәкәте кагыйдәләрен һәм һава-метеорологик шартларны үтәмәве;
- машина йөртүчеләрне өзерләү процессы белән төгәл, бердәм идарә итү булмау аларның өзерлек дәрәжәсенә һәм сыйфатына карата оптималь таләпләр тәэмин итми;
- машина йөртүчеләрне өзерләү сыйфатына һәм юл хәрәкәтендә башка катнашучыларның юлларда үз-үзләрен тотышы культурасына карата таләпләренә арттыру укуы һәм тәрбияләү структурасында, формаларында һәм ысулларында адекват үзгәрешләр белән, мәгариф учреждениеләренең төп массасы педагогик кадрлар составын яхшырту белән бергә алып барылмый;
- халыкның юлларда үз-үзенең тоту культурасының үзгәрүче юл хәрәкәте шартларына туры килмәве;
- машина йөртүчеләрнең хезмәт һәм ял режимнарын үтәүне контрольдә тотуны камилләштерү;
- юлларның сыйфаты канәгатьләнәрлек булмау.

Жәмәгәтчелек фикерен сораштыру нәтижәләре күрсәткәнчә, авариялелек торышына хокукий нигилизм һәм куркынычсызлык таләпләренә битарафлык күрсәтү төп йогынты ясый. Сораштырылган шәхси транспорт йөртүчеләрнең якинча 30%ы үз гәмәлләрен юл хәрәкәтендә катнашучыларның башка мөнфәгәтләренә туры китерми, 40%ы гадәт буенча юл хәрәкәте кагыйдәләрен боза, чөнки юлда беркайчан тәртип сакламый, 35%ы юл ситуациясе (юлның начар торышы, хәрәкәтне оештырудагы житешсезлекләр, транспорт агымының югары тыгызлыгы һәм интенсивлыгы) юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозарга мәжбүр иткән, дип саны, 13%ы юл хәлен кисәтү һәм 5%ы машина йөртүченең игътибары читкә юнәлү дип раслый. Сораштырылуучыларның 28%ы кайчан да булса исерек хәлдә транспорт белән идарә иткән, аларның 25%ы, транспорт руле артына утырганда, сизмәсләр һәм жәзага тартылмаслар дип өметләнә, 20%ы машина йөртү сыйфатына һәм юл хәлен бәяләүгә алкоголь йогынты ясамаячак, дип санаган.

Моннан тыш, жәмәгәтчелек фикерен сораштыру бүгенге көндә машина йөртүчеләр һәм жәяүлеләр арасында үзара мөнәсәбәтләр бик киеренке булуын күрсәтә. Юл хәрәкәтендә катнашучы бу төркемнәрнең үзара каршы торуы, кагыйдә буларак, юлларда куркыныч хәл тудыруга һәм әлеге төркемнәр арасындагы юл-транспорт һәләкәтләренең шактый өлешендә өлемгә китерә.

Жәяүлеләр тарафыннан жәрәхәтләнүгә китергән юл хәрәкәте кагыйдәләрен төп бозулар булып машина йөргән жирдә билгеләнмәгән урында юл аша чыгу, көйләү сигналлары таләпләрен бозу, жәяүлеләрнең юлның машина йөрү өлешендә исерек хәлдә булуы тора. Жәяүлеләр кичүе булмаган урыннарда юлларны чыгу – иң зур куркыныч. Жәяүлеләрнең юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуның объектив сәбәпләре:

- жәяүлеләр кичүләренең житәрлек булмавы;
- төзекләндерелгән тукталыш майданчыклары булмау;
- жәмәгәт транспорты тукталу урыннарында «Автобус тукталышы урыны» юл билгеләре булмау;
- юл чатлары зонасында «Главная дорога», «Уступите дорогу» юл билгеләре булмау.

Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү проблемасы халыкның иң киң катламнары, жәмәгәтчелек фикерен исәпкә алмыйча хәл ителә алмый. Социаль-психологик системалар, шул исәптән дини укулар, төрле рухи концепцияләр һәм ижтимагый берләшмәләр нигезендә халыкның киң массаларының үз-үзләрен тотышы формаларын һәм ижтимагый аңын формалаштыру тәжрибәсе кешеләрнең үз-үзләрен тотышы хакында массакуләм үзгәрешләргә исәп тотарга мөмкинлек бирә. Социаль-психологик системалар,

шул исәптән дини укулар, төрле рухи концепцияләр һәм иҗтимагый берләшмәләр нигезендә халыкның киң массаларының үз-үзләрен тотышы формаларын һәм иҗтимагый аңын формалаштыру тәҗрибәсе кешеләрнең үз-үзләрен тотышы хакында массакүләм үзгәрешләргә исәп тотарга мөмкинлек бирә.

Халык белән пропаганда-аңлату эшләре, балалардан башлап, даими алып барылырга тиеш һәм барыннан да элек юл хәрәкәтендәге вакыйгаларның тискәре нәтиҗәләренә бәйлә потенциалы куркынычны аңлауга, юл хәрәкәте иминлегенә өлкәсендә нормаларны, кагыйдәләрен һәм стандартларны бозучыларга карата тискәре мөнәсәбәт формалаштыруга юнәлтелгән булырга тиеш. Моннан чыгып, юл хәрәкәтендә кешеләрнең хокукый тәртибен формалаштыру юнәлешләрен билгеләгәндә, халыкның төрле социаль һәм яшәү категорияләренә юнәлдерелгән дифференциацияләнгән пропаганда үткәреләргә тиеш.

Аварияләллек дәрәжәсен, китерелгән кеше һәм матди югалтуларны бары тик дәүләт һәм иҗтимагый оешмалар тарафыннан бөтен халыкның актив ярдәме белән законнар чыгару, икътисадый, техник һәм тәрбия характерындагы чаралар комплексын гамәлгә ашырганда гына киметергә мөмкин.

Юл хәрәкәтендә катнашучылар белән эшләүдә дәүләт сәясәтен камилләштерү буенча юлларда халыкның үз-үзен тотышы культурасын күтәрүгә юнәлдерелгән проектны тормышка ашыру Күзкәй авыл җирлегендә аварияләллек дәрәжәсен киметергә мөмкинлек бирәчәк, бу юл-транспорт һәлакәтләреннән килгән зыянны каплауга матди чыгымнарны киметәчәк.

2. ПРОГРАММАНЫҢ МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ

Программаның максаты булып гражданның сәламәтлеген һәм аларның мөлкәтен саклауны тәэмин итү, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Круглое Поле авыл җирлегенә юллары буенча имин хәрәкәт итү шартларына аларның законлы хокукларын гарантияләү тора. Максатка ирешү шарты булып түбәндәге бурычларны хәл итү тора:

- җирлектә юл хәрәкәте иминлегенә дәүләт идарәсенең нәтиҗәлеләгән арттыру;
- юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркыныч тәртибен кисәтү һәм транспорт чараларын йөртүчеләрнең ышанычлылыгын арттыру;
- юл хәрәкәтен оештыруның нәтиҗәле схемаларын, методларын һәм чараларын эшләү һәм куллану;
- авыл җирлегенә юлларында куркыныч участокларны бетерү һәм булдырмау;
- авария-коткару эшләренә һәм юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә ашыгыч медицина ярдәме күрсәтүнең нәтиҗәлеләгән арттыру.

3. ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫ. ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫНЫҢ (БҮЛЕКЛӘРНЕҢ) СИСТЕМАСЫ

Программаның максатына 5 максатчан проект белән тәкъдим ителгән программа чаралары комплексын тормышка ашыру нигезендә ирешү күздә тотыла:

1 проект. Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү белән идарә итүнең муниципаль системасын камилләштерү

Проектның төп максаты булып Тукай муниципаль районы Круглое Поле авыл җирлегендә юл хәрәкәте иминлегенә дәүләт идарәсенең нәтиҗәлеләгән арттыру тора.

Чаралар планында юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү белән идарә итү системасын алга таба камилләштерү каралган. Бу бурыч хәзерге вакытта аеруча актуаль. Әлегә проект кысаларында җирлек дәрәжәсендә идарә структураларын камилләштерү, юл хәрәкәте

иминлеге белән идарә итүнең дәүләт системасын хокукий һәм мәғлүмати тәмин итү буенча чаралар комплексын (түбәндә китерелгән) тормышка ашыру күздә тотыла.

Юл хәрәкәте иминлеге өлкәсендә юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү һәм оештыруга карата таләпләрне билгеләүче, өеге таләпләрне тормышка ашыру тәртибен һәм аларны бозган өчен җаваплылыкны билгеләүче норматив базаны камилләштерү буенча эш алып бару планлаштырыла. Автомобиль транспортында пассажирлар йөртү иминлеген арттыруга юнәлдерелгән чаралар комплексы гамәлгә ашырылачак.

Юл-транспорт һәлакәтләренең авыр нәтижеләрен киметү өчен, проектта авария-коткару эшләренең оперативлыгын һәм нәтижелелеген арттыру чараларын гамәлгә ашыру каралган.

Юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү, аварияләрне булдырмау максатыннан, автотранспорт предприятиеләре тарафыннан өстәмә рәвештә түбәндәге чаралар эшләнә:

1. Начар климат шартларында машина йөртүчеләрнең эшенә ныклы контроль, яшь машина йөртүчеләрнең мөстәкыйль эшләвен, аларның машина йөртү күнекмәләрен тикшерүне тәмин итүне контрольдә тоту оештырылган.

2. Юл хәрәкәте кагыйдәләре һәм машина йөртү күнекмәләре буенча йөртүчеләрнең белемнәрен өстәмә тикшерүләр үткәрелә.

3. Ял көннәрендә, төнлә һәм эштән тыш эшләрдә 3 айдан да ким эш стажы булган йөртүчеләрне эшкә җәлеп итү тыела.

4. Хәрәкәттәге составка техник хезмәт күрсәтү һәм ремонтлау сыйфатын контрольдә тоту тәмин ителгән.

5. Куркыныч участокларда хәрәкәт режимнарын үтәүне контрольдә тоту көчәйтелде.

6. Хәрәкәт иминлеген тәмин итү мәсьәләләре буенча машина йөртүчеләр-остазлар белән инструктив-методик киңәшмәләр, семинарлар үткәрелә.

7. Барлык юл-транспорт һәлакәтләре дә тикшерелә.

Һәр предприятиедә күчмә составны ремонтлау, линиягә чыгарганда һәм предприятиегә кайтканда аның техник торышы, күчмә составны экипировкалау, машина йөртү составына яңа медицина таныклары, рейс алды һәм рейстан соң контроль тикшерү, машина йөртүчеләрнең хезмәт һәм ял режимын үтәү өчен җавап бирүче структуралар бар. Кышкы һәм җәйге эш шартларына күчкәндә сезонлы инструктажлар үткәрелә. Машина йөртүчеләр составына юл-транспорт һәлакәтләренең барлык очраклары һәм сәбәпләре дә хәбәр ителә.

2 проект. Юл хәрәкәтендә катнашучылар белән эшләүдә дәүләт сәясәтен камилләштерү

2026-2028 елларга каралган «Юл хәрәкәте иминлеген арттыру буенча чараларга иҗтимагый ярдәм оештыру» проектындагы күп кенә чараларны «Юл хәрәкәтендә катнашучылар белән эшләүдә дәүләт сәясәтен камилләштерү» проектының икенче этабында давам итү күздә тотыла. Максатчан мәғлүмати-пропаганда кампанияләре ярдәмендә юл хәрәкәте иминлеге проблемасы буенча җәмәгатьчелек фикерен формалаштыру, халыкны уку туының нәтижәле методларын кертү буенча эш давам итәчәк, шул исәптән балалар һәм яшүсмерләр белән юлларда куркынычсызлык кагыйдәләренә өйрәтү буенча эш көчәйтеләчәк. Машина йөртүчеләрнең һөнәри ышанычлылыгын арттыру буенча чаралар каралган. Аларның төп өлешләре булып машина йөртүчеләрне өзерләү системасын камилләштерү, юл хәрәкәте кагыйдәләрен системалы рәвештә бозучы машина йөртүчеләр белән профилактик эш алып бару, йөртүчеләргә психофизиологик диагностика үткөрү нигезләрен булдыру тора.

Проектның төп максаты – юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркыныч тәртибен кискәтү һәм транспорт чараларын йөртүчеләрнең һөнәри ышанычлылыгын арттыру.

Проект кысаларында массакүләм мәғлүмат чараларын файдаланып, юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркынычсыз тәртибен формалаштыруга, табибка кадәр

беренче ярдәм күрсәтү методларына һәм юл хәрәкәтенең хокукий мәсьәләләренә юнәлдерелгән чаралар комплексын, массакүләм мәгълүмат чараларында юл хәрәкәте иминлеген оештыру һәм тәмин итү мәсьәләләре буенча даими мөкаләләр циклын, юл хәрәкәте иминлеге торышын аңлату һәм юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү буенча күрелә торган чаралар турында белгечләр чыгышлары күздә тотыла.

Массакүләм мәгълүмат чаралары ярдәмендә жәмәгатьчелек фикерен формалаштыру һәм юл хәрәкәте кагыйдәләрен үтәү буенча махсус пропаганда кампанияләрен оештыру һәм үткөрү күздә тотыла. Бу кампанияләр контроль-күзәтчелек органнары эшчәнлегенә белән яраштырылырга һәм юл хәрәкәтендә катнашучыларның үз-үзләрен тотышын максатчан контрольдә тотуны гамәлгә ашырырга тиеш.

Өлеге чараларны тормышка ашыру халыкның игътибарын юл хәрәкәте иминлеге проблемасына жәлеп итүне, үткөрелә торган чараларга ижтимагый ярдәм күрсәтүне һәм юл хәрәкәтендә катнашучыларда куркынычсызлык стандартларын формалаштыруны тәмин итәргә тиеш.

Проектта юл хәрәкәтендә аеруча якланмаган катнашучыларга, балаларга, яшүсмерләргә, шулай ук пенсионерларга аерым игътибар бирелә. Балаларны һәм яшүсмерләргә транспорт культурасына өйрәтүнең һәм тәрбияләүнең юлларда һәм урамнарда үз-үзләрен дәрәс тоту күнекмәләрен һәм белемнәрен актив, ижади яктан үзләштерүне тәмин итә торган яңа, нәтижелерәк формаларын һәм ысулларын кертү каралган: юл хәрәкәте иминлеге буенча иң яхшы рәсем һәм плакат конкурсы үткөрү, автотранспорт профилендәге спорт клубларын, урта белем бирү мәктәпләре каршындагы велошәһәрчеләр төзү каралган.

Проектта каралган мөһим юнәлешләрнең берсе булып юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозган машина йөртүчеләр белән профилактик эш алып бару тора.

Исерек хәлдә ясалган юл-транспорт һәлакәтләрен кисәтү өчен машина йөртүчеләргә рейс алды тикшерүе үткәргә кирәк. Көтелгән нәтижә – исерек хәлдә ясалган юл-транспорт һәлакәтләренең кимүе.

Юл-транспорт һәлакәте урынында беренче булып ЮХИДИ бүлеген хезмәткәрләре һәм автотранспорт йөртүчеләре була. Зыян күргәннәргә беренче медицина ярдәме күрсәтү өчен ЮХИДИ бүлеген хезмәткәрләре, шулай ук машина йөртүчеләр беренче ярдәм күрсәтүнең билгелә бер күнекмәләренә ия булырга тиеш. Беренче медицина ярдәме күрсәтү буенча укуларны Тукай районы үзек хастаханәсә үткәрә, укуту программасы 16 сәгатькә исәпләнгән.

Югарыда әйтелгәннәргә исәпкә алып, проектта балаларны һәм яшүсмерләргә транспорт культурасына өйрәтүнең һәм тәрбияләүнең юлларда һәм урамнарда үз-үзләрен дәрәс тоту күнекмәләрен һәм белемнәрен актив, ижади яктан үзләштерүне тәмин итә торган яңа, нәтижелерәк формаларын һәм ысулларын кертү каралган.

3 проект. Юл хәрәкәтен оештыруны һәм шартларын камилләштерү

Өлеге проектның төп максаты булып Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Круглое Поле авыл жирлегендә юл хәрәкәте оештыруның тагын да нәтижелерәк схемаларын, методларын һәм чараларын эшләү һәм куллану, юл хәрәкәте шартларын камилләштерү юлы белән юл-транспорт һәлакәтләргә килеп чыгу куркынычын киметү тора. Куелган максатка ирешү чарасы булып юллардагы куркыныч участокларны һәм куркыныч хәрәкәт шартларын бетерү һәм кисәтү буенча чаралар комплексын тормышка ашыру тора.

«Татавтодор» ААҖнең Чаллы филиалы 395,1 км территорияль автомобиль юлына хезмәт күрсәтә. Районның гамәлдәге автомобиль юллары чөлтәре нигездә формалашкан. Әмма күп кенә параметрлар буенча ул автомобиль хәрәкәтенең барлык үсә баручы таләпләренә туры килми, шуңа күрә транспорт чыгымнарын бөтен яклап киметү бурычы белән беррәттән, районда гамәлдәге автомобиль юллары чөлтәрен камилләштерү эшенә дә

дәвам ителергә тиеш, ул теләсә нинди хужалык элементләрен гамәлгә ашырганда уңайлыкның һәм рентабельлекнең гарантияләнгән дәрәжәсен тәэмин итәчәк.

Анализ мәгълүматлары буенча жирле өһемияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары (поселок эчендәге) күчеш тибындагы өслеккә ия. Бу юллар ныклык күрсәткечләре һәм автомобиль транспорты хәрәкәте куркынычсызлыгы буенча төзелеш нормаларының һәм кагыйдәләренәң заманча таләпләренә конструктив туры килми.

Шулай итеп, жирлекләрдә күчмә типтагы юллар саны шактый. Барлык торак пунктлар һәм авыл хужалыгы предприятиеләре дә каты өслеккә юллар белән тәэмин ителмәгән. Шуңа күрә Программа чаралары юл шартларын гомуми яхшыртуга һәм юл-транспорт һәлакәтләре концентрациясе уастокларын бетерүгә ярдәм итә.

Гамәлдәге юлларны гомуми яхшырту аларга шундый форма бирүгә һәм юл хәрәкәте кагыйдәләре таләпләренә туры килә торган хәрәкәтне жайга салуны тәэмин итүгә юнәлдерелгән.

Юл-транспорт һәлакәтләренәң, шул исәптән аеруча авыр нәтижәләренәң сәбәпләр структурасында машина йөртүчеләрнең аруы мөһим факторларның берсе буларак, машина йөртүчеләрнең хезмәт һәм ял режимнарын үтәүгә контрольне камилләштерүне таләп итә. Нәтижәле контрольне гамәлгә ашыру транспорт чараларын хәрәкәт параметрларын теркәү жайланмалары белән техник жиһазландырганда мөмкин булачак.

4 проект. Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү өлкәсендә контроль-күзәтчелек эшчәнлеген камилләштерү

Юл-транспорт һәлакәтләрен кискәтү буенча нәтижәле чараларның берсе булып контроль-күзәтчелек эшчәнлеген активлаштыру тора. Контроль-күзәтчелек эшчәнлегә түбәндәгеләрне үз эченә ала: юл хәрәкәтендә катнашучыларның эшчәнлеген (юл хәрәкәте кагыйдәләре таләпләрен үтәү) контрольдә тоту; тимер юл аркылы чыгу урыннарын һәм юлларны, ясалма корылмаларны карап тотуны һәм линиягә чыгучы транспортның төзеклеген контрольдә тоту.

Проектның төп максаты булып хокукий, оештыру, мәгълүмати һәм техник тәэмин итүне камилләштерү юлы белән, контроль-күзәтчелек эшчәнлегенәң нәтижәлелеген арттыру хисабына аварияләрен кимәтү тора.

Өлеге максатны тормышка ашыру өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- юл хәрәкәте иминлегә өлкәсендә ведомствоара компетенциягә ия контроль-күзәтчелек органнарының нәтижәле хезмәттәшлегә системасын булдыру.

Юл-транспорт һәлакәтләре концентрациясе уастокларын бетерүгә һәм юл шартларын яхшыртуга юнәлдерелгән Программаның беренче этабы чаралары шулай ук юл-транспорт һәлакәтләре концентрациясе уастокларында һәм башка потенциал куркыныч уастокларда юл эшләрен башкарганда алга таба да үсеш алды, автомобиль юлларында куркынычсыз транспорт развязкасын урнаштыру каралган. Юл-транспорт һәлакәтләрен ачыклауның һәм зыян күрүчеләргә беренче ярдәм күрсәтүнең мәгълүмати системасын алга таба үстерү, шулай ук госпитальгә кадәргә этапта медицина ярдәме күрсәтү системасын үстерү күздә тотыла;

- гамәлдәге законнарда, башка норматив хокукий актларга үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту, юл хәрәкәтен оештыру өлкәсендә кагыйдәләр, стандартлар, техник нормалар һәм башка норматив документлар эшләү, машина йөртүчеләргә транспорт чаралары белән идарә итү хокукы алу һәм укуту; пассажирлар йөрткәндә һәм йөк ташыганда юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү, транспорт һәм юл хужалыгы объектларын, продукциясен һәм хезмәтләрен мәжбүри сертификацияләү; юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итүгә бәйле эшчәнлекне лицензияләү;

- юл хэрэкэте кагыйдэлэрен бозуны теркәү оператив-техник чараларны, машина йөртүчеләрне эзерләү һәм аларның торышын, транспорт чараларын эксплуатацияләү, юллар төзү һәм эксплуатацияләүне диагностикалау приборларын һәм чараларын эшләү һәм керту.

Юлларның һәм юл корылмаларының сакланышын тәмин итү өчен куркыныч, зур габаритлы һәм авыр йөкләр ташуны контрольдә тоту буенча нәтижәле чаралар системасын эшләргә һәм юл чөлтәрен үлчәү контроле пунктлары белән тәмин итәргә кирәк.

Бу өлкәдә тизйөрешле хәрәкәт режимнарына, машина йөртүчеләрнең һәм пассажирларның куркынычсызлык каешларын һәм мотошлемнарны куллануга контрольне көчәйтү, исерек яисә наркотиктан исергән хәлдә машина йөртүчеләрне ачыклау буенча бурычлар өстенлекле булып тора.

Тулаем алганда, контроль-күзәтчелек органнарының юл хәрәкәте буенча эшен камилләштерү түбәндәгеләрен үз эченә ала:

- хәрәкәт куркынычсызлыгы өлкәсендә контроль һәм күзәтчелек системасын камилләштерү буенча норматив-хокукий һәм оештыру документларын эшләү һәм раслау;
- ЮХИДИ бердәм мәгълүмати-эзләнү системасын керту;
- автотранспорт чаралары хәрәкәтен мониторинглау һәм анализлау системасын оештыру, транспорт хәрәкәте тыгыз участокларны, концентрация урыннарын ачыклау;
- кышкы чорда юлларны карап тотуны оештыруны, контрольдә тотуны һәм техник тәмин итүне камилләштерү;
- дәүләт техник карау станцияләре контролерларын эзерләү һәм яңадан эзерләү программасын эшләү һәм тормышка ашыру;
- социаль мәсьәләләрне хәл итү (ЮХИДИ хезмәткәрләре өчен торак төзү һәм сатып алу, ЮХИДИ ветераннарына матди ярдәм күрсәтү һ. б.)

Хезмәткәрләрнең контроль-күзәтчелек эшчәнлегенә нәтижәлелегенә аларның техник тәмин ителешенә дәрәжәсенә бәйле.

5 проект. Фәнни-тикшеренү һәм тәҗрибә-конструкторлык эшләре

Программа чараларын тормышка ашыруның югары нәтижәлелегенә ирешү һәм юл-транспорт һәлакәтләрен кискүтү буенча эш сыйфатын арттыру өчен юл хәрәкәте иминлегенә системасының бөтен эшчәнлегенә юл хәрәкәтен оештыру турында иң заманча белемнәргә һәм юл-транспорт һәлакәтләрен кискүтү эшен камилләштерү, юл чөлтәрен формалаштыру, транспорт хәрәкәте иминлегенә һәм башка белем өлкәләре арасында үзара бәйләнешкә нигезләнәргә тиеш.

Юл хәрәкәте иминлегенә буенча фәнни тикшеренүләр гамәли булып тора. Алар юл-транспорт һәлакәтләрен булдырмауда яки аларның санын киметүдә нәтижәле булырга мөмкин, дип санала. Әгәр дә юл-транспорт һәлакәтләре мөһим социаль-иқтисадый проблема дип танылмаса, фәнни тикшеренүләренә аклау кыенрак булып иде.

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, фәнни тикшеренүләрнең беренче максаты юл-транспорт һәлакәтләрен булдырмау түгел, ә белем алу. Әмма бу белемнәр юл-транспорт һәлакәтләрен булдырмауда әһәмиятле булырга мөмкин. Ничек кенә булмасын, шуны ышанып әйтәргә була: фәнни тикшеренүләрнең сыйфаты югарырак булган саен, аның карарлар кабул итүгә йогынтысы зуррак.

Бу өлкәдә фәнни-тикшеренү эшләренең нигезе булып, мәсәлән, түбәндәгеләр тора:

- аеруча авыр нәтижәләргә китергән юл-транспорт һәлакәтләренең сәбәпләрен комплекслы тикшерү;
- юл-транспорт һәлакәтләренең торышы һәм проблемалары мониторингы;
- иқтимаый фәикер мониторингы;
- юл-транспорт һәлакәтләре күрсәткечләрен дәүләт исәбенә алу системасын камилләштерү буенча методик рекомендацияләр эшләү;

- юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозучы машина йөртүчеләрне яңадан әзерләү буенча уку-уыту-программа документациясен эшләү;
- авто/транспорт чараларын йөртүчеләрен әзерләүче уку-уытучыларның квалификациясен күтәрү буенча уку-уыту планнарын һәм программаларын эшләү;
- автотранспорт чараларын йөртүчеләрне әзерләүнең инновацион технологияләрен эшләү;
- хәзерге вакытта психологик аспектларны исәпкә алмыйча, жәмгыять эшчәнлегенә бер генә өлкәсендә дә нәтижәләргә ирешеп булмый.

Юл хәрәкәте өлкәсе дә искәrmә булып тормый, аның уңышы күп очракта кешегә, аның осталыгына, күнекмәләренә, психика үзенчәлекләренә һәм халәтенә бәйле. Барлык юл-транспорт һәләкәтләренә 3/4 транспорт чараларын йөртүчеләр гаебе белән, аларның табигый яки хезмәт эшчәнлегә барышында алынган психофизиологик сыйфатларына, ағымдагы психик яки физик халәте бозылуга, психик эшчәнлек процессында тоткарлыкларга бәйле хаталары нәтижәсендә килеп чыга.

Транспортта аварияне киметүгә юнәлдерелгән иң нәтижәле чараларның берсе – йөртүче һөнәренә кандидатларны да, аларның эш үзенчәлекләрен билгеләгәндә (такси, автобуслар, йөк транспорты, куркыныч яки аеруча кыйммәтле йөк ташу, еракка ташу һ.б.) машина йөртүчеләрне дә психофизиологик сайлап алу. Галимнәр тарафыннан машина йөртүче өчен һөнәри яктан мөһим булган сыйфатлар ачыкланган, аларга шөгыльләнеп ирешеп булмый, компенсацияләнми һәм аларның булмавы машина йөртүче булу мөмкинлеген шик астына куя. Алдынгы автомобиль илләренә транспорт психологлары бәяләвенчә, психофизиологик сайлап алуны керту юл-транспорт һәләкәтләре санын 20%ка киметергә мөмкин.

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, гәмәлдәге кадрлар агентлыклары инде хәзер үк персоналны, шул исәптән машина йөртүчеләрне сайлау буенча хезмәт тәкъдим итә. Шул ук вакытта алар психологик портрет төзү белән генә чикләнәләр, бу машина йөртүчеләр өчен җитәрлек түгел, чөнки безне, барыннан да элек, аның командада нинди булуы түгел, ә юл-транспорт һәләкәтенә эләгу ешлыгы кызыксындыра.

Эшкә урнашканда психодиагностика керту шулай ук уңай фактор булып тора, ул машина йөртүчеләрнең җаваплылыгын һәм дисциплинасын арттыра, кадрлар агымын киметә, бу юл-транспорт һәләкәтләрендә чагылыш тапмый калмый.

4. ПРОГРАММАНЫ ФИНАНСЛАУ

Программаны финанслауның гомуми күләме 600,0 (Алты йөз мең) сум тәшкил итә.

Муниципаль бюджетлардан финанслар белән идарә итүче – авыл җирлегә Башлыгы, район Башлыгы.

Өлеге финанслау күләмнәре тиешле финанс елына бюджетларны формалаштырганда төгәлләштерелергә тиеш.

Моннан тыш, мөмкинлек булган саен район бюджеты акчалары, максатчан һәм ирекле иганәләр җәлеп ителәчәк.

5. ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ МЕХАНИЗМНАРЫ

Өлеге Программа «2018-2025 елларда юл хәрәкәте иминлеген арттыру» федераль максатчан программасының, «2018-2024 елларга Россия Федерациясендә юл хәрәкәте иминлегә стратегиясен раслау турында» Россия Федерациясә Хөкүмәтенә 2018 елның 8 январендәге 1-р номерлы күрсәтмәсенә, «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү чаралары турында» Татарстан Республикасы Президентының 2014 елның 06 декабрендәге 1115-ПУ номерлы Указының, «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген арттыру, юл-транспорт һәләкәтләрен кыскарту һәм аларның нәтижәләрен киметү чараларын гәмәлгә ашыру турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2023 елның 18 февралендәге 159 номерлы карарының алга

таба үсеше булып тора һәм һәм «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 05 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль закон (2023 елның 14 ноябрена үзгәрешләр белән) һәм Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары белән билгеләнгән нормалар нигезендә гамәлгә ашырыла.

6. ТРАНСПОРТ ЧАРАЛАРЫ ХУҖАЛАРЫНЫҢ ГРАЖДАНЛЫК ҖАВАПЛИЛЫГЫН ИМИНИЯТЛӘШТЕРҮ

Зыян күрүчеләр транспорт чараларыннан файдаланганда, аларның тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә китерелгән зыянны каплау хокукларын яклау максатында, күрсәтелгән федераль закон белән транспорт чаралары хуҗаларының гражданлык җавапчилилыгын мәҗбүри иминиятләштерүнең (алга таба – мәҗбүри иминиятләштерү) хокукий, икътисадый һәм оештыру нигезләре билгеләнә.

Мәҗбүри иминиятләштерүнең төп принциплары булып тора:

- күрсәтелгән федераль законда билгеләнгән чикләрдә зыян күрүчеләрнең тормышына, сәламәтлегенә яисә мөлкәтенә китерелгән зыянны каплау гарантиясе;
- транспорт чаралары хуҗаларының гражданлык җавапчилилыгын иминиятләштерүнең гомуми һәм мәҗбүри булуы;
- Россия Федерациясә территориясендә күрсәтелгән Федераль закон белән билгеләнгән гражданлык җавапчилилыгын иминиятләштерү бурычын үтәмәгән транспорт чараларын кулланмау, транспорт чаралары хуҗаларының юл хәрәкәте иминлеген арттыруда икътисадый кызыксынуы.

Транспорт чаралары хуҗалары элгә Федераль законда билгеләнгән шартларда, тәртиптә һәм аның нигезендә иминиятләүчеләр сыйфатында транспорт чараларыннан файдаланганда башка затларның тормышына, сәламәтлегенә яки мөлкәтенә зыян килү нәтиҗәсендә килеп чыгарга мөмкин булган гражданлык җавапчилилыгын үз хисабына иминиятләштерергә тиеш.

Мәҗбүри иминият килешүе төзелә торган шартлар Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан чыгарыла торган мәҗбүри иминиятләштерү кагыйдәләрендә булган мәҗбүри иминият шартнамәсенең типлаштырылган шартларына туры килергә тиеш.

Транспорт чарасы хуҗасының Россия Федерациясә территориясендә транспорт чарасыннан файдаланганда зыян күрүчеләрнең тормышына, сәламәтлегенә яисә мөлкәтенә зыян килү аркасында барлыкка килгән йөкләмәләр буенча гражданлык җавапчилилыгы куркынычы белән бәйлә мөлкәт мәнфәгатьләре мәҗбүри иминият объекты булып тора.

Транспорт чаралары хуҗалары тарафыннан мәҗбүри иминиятләштерү мәҗбүри иминият шартнамәләре төзү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Мәҗбүри иминият шартнамәләрендә транспорт чаралары хуҗаларының гражданлык җавапчилилыгы иминиятләштерелгән транспорт чаралары күрсәтелә.

Мәҗбүри иминият килешүе буенча транспорт чарасы хуҗасының, шулай ук транспорт чарасын законлы нигездә файдаланучы башка кешенең граждан җавапчилилыгы иминиятләнә.

Мәҗбүри иминият шартнамәсә төзегәндә, иминиятче иминиятләүчегә иминият полисы һәм дәүләт үрнәгендәге махсус билгә тапшыра. Мәҗбүри иминиятне гамәлгә ашыруны раслаучы документ булып иминият полисы тора.

Зыян күрүчеләр таләбе буенча компенсация түләүләре гамәлгә кую документлары нигезендә һәм 2002 елның 25 апрелендәге 40-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә эшләүче иминиятчеләрнең һөнәри берләшмәсә тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Зыян күрүчеләр һәм иминиятчеләрнең һөнәри берләшмәсә арасындагы компенсация түләүләре уңаеннан мөнәсәбәтләрдә аналогия буенча мәҗбүри иминият шартнамәсә буенча файда алучы белән иминиятләштерүче арасындаы мөнәсәбәтләр

өчен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән кагыйдәләр кулланыла. Тиешле нигезләмәләр Федераль законда башкасы каралмаганга һәм мондый мөнәсәбәтләрнең асылынан башкасы килеп чыкмаганга кулланыла. Шул ук вакытта күрсәтелгән компенсация түләүләре иминиятче һәм (яки) зыян өчен җаваплы зат тарафыннан китерелгән зыяны өләшчә каплауга тигез суммага кими.

Транспорт чаралары хужаларының иминиятләштерү буенча күрсәтелгән Федераль закон белән билгеләнгән бурычларын үтәүне контрольдә тоту милиция тарафыннан транспорт чараларын теркәү, Дәүләт техник күзәтүен оештырганда һәм юл хәрәкәте кагыйдәләрен үтәүне контрольдә тоту өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашырганда, шулай ук юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә норматив хокукый актларны теркәгәндә башкарыла. Транспорт чарасын йөртүченең үзе белән мәҗбүри иминият полисы булырга һәм аны тикшерү өчен Россия Федерациясе законнары нигезендә вәкаләтле милиция хезмәткәрләренә тапшырырга тиеш.

Россия Федерациясе территориясендә өлгә Федераль закон белән билгеләнгән гражданлык җаваплылыгын иминиятләү буенча йөкләмәне үтәмәгән транспорт чараларын файдалану тыела. Күрсәтелгән транспорт чараларына карата дәүләт техник каравы һәм теркәве үткәрелми.

7. ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ НӘТИЖӘЛЭЛЕГЕН БӘЯЛӘУ ҺӘМ СОЦИАЛЬ-ИКТІСАДЫЙ НӘТИЖӘЛӘРЕ

Программаны тормышка ашыру нәтижәсендә Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Круглое Поле авыл җирлегенә юлларында аварияләр һәм юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булучылар саны кимү, юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү белән идарә итү системасын, юл хәрәкәтендә катнашучылар белән эшләр буенча дәүләт сәясәтен камилләштерү, транспорт чараларының конструктив һәм эксплуатацион куркынычсызлыгын арттыру, Круглое Поле авыл җирлегендә юл хәрәкәтен оештыруны камилләштерү, юл челтәрендә имин хәрәкәт шартларын тәмин итү, юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә контроль-күзәтчелек эшчәнлеген камилләштерү, юл хәрәкәтендә катнашучылар өчен оператив радиоэлемет булдыру һәм госпитальгә кадәр этапта юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә ярдәм күрсәтү сыйфатын күтәрү көтелә.

Күпчелек очракта алынган нәтижәләргә нинди дә булса дәрәҗә теоретик нигез бирү дә шулай ук авыр. Бигрәк тә оештыру чараларының юл хәрәкәтендә катнашучыларның үз-үзләрен тотышы моделенә йогынтысы аз өйрәнелгән. Һәм моның үрнәге булып жәяүлеләр юллары тора. Бу чара нәтижәсендә юл-транспорт һәлакәтләре санындагы нинди дә булса үзгәрешне исбатлау авыр. Хәтта жәяүлеләр юлы саны артса да, бу жәяүлеләрнең барысы да алардан файдаланачак, ә автомобильчеләр тизлекне алар янында киметәчәк дигән сүз түгел. Мондый чаралар буенча, бәлки, юл хәрәкәтендә катнашучыларның үз-үзләрен тотышы модельләренен башка үзгәрешләре буенча булган материалларда бушлыklar бар. Шуңа күрә китерелгән аңлатмалар шактый дәрәҗә булырга мөмкин, әмма алар мөмкин булган, ләкин документлаштырылмаган аңлатмалар турында гипотезлар гына.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 1998 елның 4 декабрендәге 1441 номерлы карары белән расланган Россия Федерациясе автомобиль юлларының озынлыгы, техник торышы буенча Юл хәрәкәте иминлеген күрсәткечләрен дәүләти исәпкә алу кагыйдәләре нигезендә 02.02.2000 һәм 27.08.2015 еллардагы үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән юл-транспорт һәлакәтләренен торышын бәяләү буенча түбәндәге индикаторларның дәүләт исәпкә алынуы гамәлгә ашырыла:

- хәрәкәт составы туктап торып өчен мәйданчыklar, шул исәптән туклану, сәүдә, ашыгыч медицина ярдәме һәм җир катламынан читтә урнашкан автотранспорт тукталышларының башка урыннарында ял итү һәм кыска вакытлы тукталыш өчен мәйданчыklar саны;

- тротуарлар һәм каты өслекле жәяүлеләр юллары озынлыгы;
 - автобус тукталышлары саны;
 - бер дәрәжәдә тоташу һәм киселешү урыннары саны (гади жиһазландырылмаган тоташулар һәм киселешләр, өлөшчә каналларга бүленгән тоташулар һәм икенче дәрәжәле юлда юнәлдерелгән утраулар белән киселешләр, тулысынча каналларга бүленгән киселешләр һәм ике юлда да юнәлдерелгән утраулар белән тоташулар, божралы киселешләр);
 - төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре таләпләренә туры китереп урнаштырылган каты өслекле (капиталь, жиңеләйтелгән һәм күчеш) төп юлга чыгу һәм керү урыннары саны;
 - барлык типтагы күчмә-тизлек полосалары, шул исәптән чөйсыман, параллель, бүленү полосасы белән параллель, параллель булмаган яки кәкре сызыклы полосалар саны;
 - кытыршы өслекле юл катламнарының озынлыгы (макро- һәм микрокытыршылыкны тәэмин итүче сайланган гранулометрик состав белән юл катламының беренче өслеген эшкөртү);
 - ныгытылган юл читләре (сул һәм уң як), шул исәптән асфальтобетон, цемент-бетон, таш материаллар белән, үләннәр чөчеп ныгытылган юл читләренең озынлыгы;
 - барьер һәм парапет тибындагы коймалар озынлыгы (төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре нигезендә беренче төркем коймалары);
 - сигнал баганалары саны;
 - ясалма корылмаларда һәм бордюр ташларында отбойлы брусның югары тәгәрмәче озынлыгы;
 - горизонталь (юл өслегенә төшерелә торган линияләр, язулар, уклар һәм башка билгеләмәләр) һәм вертикаль (күперләр, юлүткөргөчләр, парапетлар, киртәләр, бордюрлар һәм башка юл корылмалары һәм юл элементларына төшерелә торган линияләр һәм билгеләмәләр) булу;
 - расланган дислокация нигезендә юл билгеләре һәм күрсәткечләр саны;
 - стационар яктырту җайланмалары саны;
 - төрле дәрәжәләрдә жәяүлеләр кичүе саны;
 - тимер юллар һәм хисап бирүче оешма балансында булган автомобиль юллары кисешкән урыннарда төрле дәрәжәдә транспорт развязкалары саны;
 - машина йөртүчеләрне әзерләү сыйфаты һәм башка юл хәрәкәтендә катнашучыларның юлларда үз-үзләрен тотышы культурасы;
 - отвод полосасында һәм юл бие полосасында сервис объектлары саны (автозаправка станцияләре, мотельләр, кемпинглар, техник хезмәт күрсәтү станцияләре, башка сервис объектлары);
 - Россия Федерациясе автомобиль юлларында юл-транспорт һәләкәтләрен исәпкә алу һәм анализлау кагыйдәләре нигезендә ачылган юл-транспорт һәләкәтләре концентрациясе участоклары саны;
 - юл-транспорт һәләкәтләре концентрациясе участокларын бетерү өчен юл эшләре башкарылган участоклар саны;
 - юридик һәм физик затларныкы булган трамвай һәм троллейбуслар саны;
 - юлларның сыйфаты һәм аларның кулланучылар шартларына туры килүе.
- Юл-транспорт һәләкәтләренең гомумиләштерелгән индикатив күрсәткечләре сыйфатында кабул ителә:
- 1 кв.м. майданда гомуми файдаланудагы юлларның озынлыгы, километрларда;
 - асфальт-бетон өслекле юлларның гомуми файдаланудагы юлларның гомуми озынлыгына нисбәте; %ларда;
 - асфальт-бетон өслекле юллар белән гомуми файдаланудагы юллар челтәренә кадәр элементсе булмаган торак пунктларның чагыштырма зурлыгы, процентларда,
 - авыл хужалыгы предприятиеләренең үзәк утарлары;
 - калган торак пунктлар.

Өлеге программаны тормышка ашыру нәтижәсендә көтелә:

- районда юллардагы аварияләргә киметү һәм ел саен юл-транспорт һәләкәтләренәң индикатив күрсәткечләрен киметү, бу, һичшиксез, юл-транспорт һәләкәтләренәң гомуми саны картинасында чагылыш табачак:

- юл-транспорт һәләкәтләргә нәтижәсендә жәрәхәт алуучылар һәм һәләк булуучылар саны, нәтижеләргәң авырлыгы;

- юл хәрәкәтә иминлеген тәэмин итү өлкәсендә дәүләт идарәсе системасын һәм юл хәрәкәтендә катнашучылар белән эшләүдә дәүләт сәясәтен камилләштерү;

- транспорт чараларының конструктив һәм эксплуатацион иминлеген арттыру;

- шөһәрдә юл хәрәкәтен оештыруны камилләштерү;

- юлларда имин хәрәкәт шартларын тәэмин итү;

- юл хәрәкәтә иминлеген тәэмин итү өлкәсендә контроль-күзәтчелек эшчәнлеген камилләштерү;

- хәрәкәттә катнашучылар өчен оператив радиоэлемтә системасын булдыру һәм юл-транспорт һәләкәтләрендә зыян күрүчеләргә госпитальгә кадәргә этапта ярдәм күрсәтү сыйфатын күтәрү

Башка чыганаclar: банclarның максатчан кредитлары, программаны тормышка ашыруда катнашучыларның взнослары, фондлар һәм ижтимагый оешмалар акчалары, эшмәкәрлек структуралары чаралары, иганәче чаралары һ.б.

**2026-2028 елларга Круглое Поле авыл җирлеген буенча
юл хәрәкәте иминлеген арттыру
ПРОГРАММАСЫ**

№	Объектларның исеме	Егәрлек	Финанслау чыганақлары			Искәрмә
			Жирле бюджет, мең сумда			
			2026	2027	2028	
1.	Бистә э эчендәге юлларны төзү, ремонтлау һәм реконструкцияләү:		140,0	140,0	140,0	
1.1.	Муса Жәлил урамы, Күзкәй авылы (вак таш башкаруда)	-	-	-	-	
1.2.	Тау башы 2 урамы, Иске Байлар авылы (вак таш башкаруда)	-	-	-	-	
1.3.	Яшьләр урамы, Күзкәй авылы (вак таш башкаруда)	-	-	-	-	
2.	Жирлекнең торак пунктларында тукталыш павильоннары урнаштыру	-	-	-	-	
3.	Жирлектәге гомуми белем бирү учреждениеләре каршындагы балалар автомобиль майданчықлары:	-	-	-	-	
4.	«Ясалма тигезсезлек» урнаштыру:	-	-	-	-	
5.	Юлларның машиналар йөрү өлешендә разметка: сатып алу буяу өчен	-	60,00	60,00	60,00	
6.	Авыл җирлегендә юл билгеләре кую	-	-	-	-	
7.	Металл барьер киртәләр урнаштыру	-	-	-	-	
	Барлығы:		200,0	200,0	200,0	